

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-326-5-6>

МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ ТА РЕЙТИНГУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РИЗИКІВ

Інвестиційна діяльність пов'язана із виникненням ризику. Причиною цьому є великий часовий проміжок між процесом інвестування коштів і до повного їх повернення інвестору разом із прибутком. Причому прибуток від інвестування також є лише прогнозованим показником, на розмір котрого може впливати низка факторів.

Ризик – це можливість того, що відбудеться деяка небажана подія [1]. Ризик – це складне, багатогранне значення і неосяжне явище. У найбільш широкому розумінні ризиком називають невизначеність у відношенні здійснення тієї чи іншої події [2].

Інвестиційний ризик – це можливість нездійснення запланованих цілей інвестування (таких як прибуток або соціальний ефект) і отримання грошових збитків [2].

Метод прогнозування ризикової події у майбутньому дозволяє розробити стратегію дій у разі настання ризику. Метод варіацій дозволяє зробити ранжування інвестиційних ризиків та вибрати свою власну стратегію розвитку та інвестування підприємства. Необхідно зазначити, що прийняття альтернативного рішення може бути як в умовах визначення, так і в умовах невизначення. Це означає, що інвестор не може повністю спрогнозувати і розробити майбутню стратегію управління інвестиційними ризиками.

Коли інвестор тільки формує портфель цінних паперів і купує їх у різних емітентів та в різній кількості, залежно від структури портфеля, він підпадає під різні ступені ризику (рис. 1) [3].

Як видно на графіку, чим вищий відсоток ризику, тим вищий його ступінь, тим більша ймовірність для інвестора втрати його капіталу, тому для інвестора є важливою можливістю вимірювання ризику настання подій, що вплинуть на результат його інвестиційної діяльності.

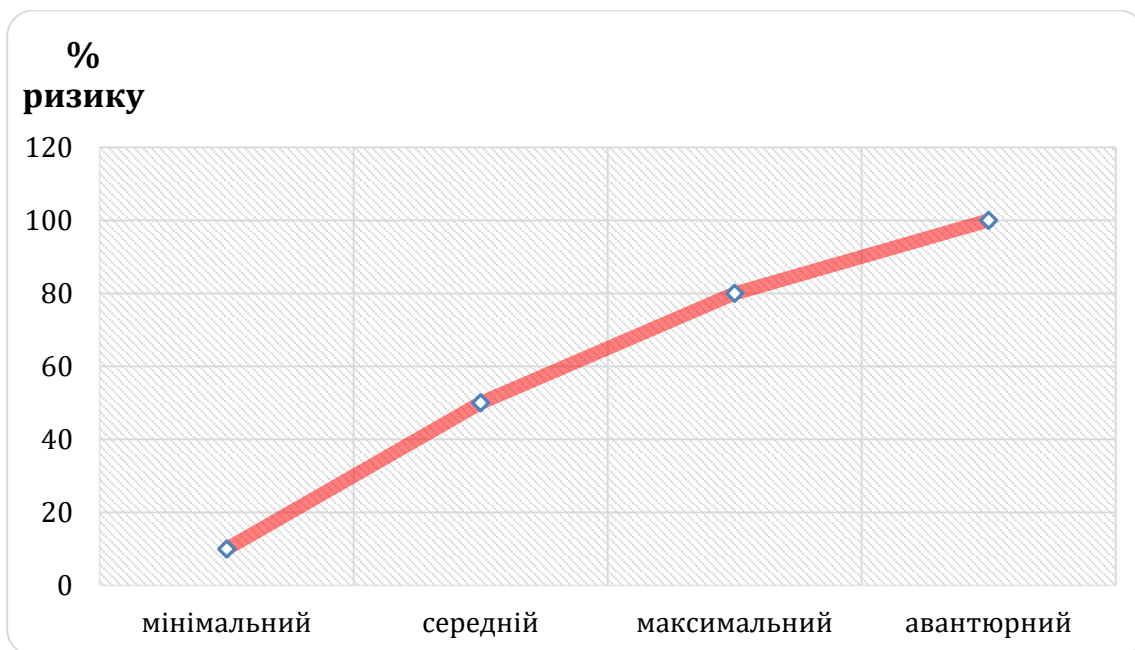

Рис. 1. Тип портфеля за ступенем ризику

Джерело: [3]

Існує кілька методів вимірювання ризиків, які використовуються для вибору варіанта вкладення інвестицій [3]:

1. Метод аналогій – вивчення досвіду інвестування, оцінки результатів реалізованих проектів та екстраполяції їх на перспективу.

2. Метод моделювання (теорія ігор). Гіпотетичний інвестиційний проект «програється» з метою визначення реакції конкурентів.

3. Демонстраційний метод – визначення громадську думку стосовно інвестиційного проекту та з'ясування потенційних інвесторів.

4. Методи математичної статистики дозволяють з'ясувати ймовірність настання події. Так як ризик супроводжує будь-який варіант вкладання інвестицій, розрахунки проводяться з метою мінімізації можливих збитків (визначаються ймовірність рівня втрат, ймовірність того, що вони не перевищать певний рівень, який прийнятний для інвестора). Тобто методи математичної статистики являють собою математичне забезпечення методу аналогій.

Для проведення рейтингування інвестиційних ризиків, важливим фактором є рівень інвестиційного ризику в країні. Для його визначення враховують основні фактори [4]:

- політична ситуація в країні;
- економічна структура;

- фіскальна система в країні;
- перспективи економічного зростання країни;
- боргові зобов'язання;
- грошово-кредитна політика;
- стійкість фінансового сектору;
- валовий та чистий зовнішній борг.

В Україні популярними є дослідження Європейської Бізнес Асоціації (European Business Association (ЕВА) щодо розрахунку індексу інвестиційної привабливості. Цей індекс визначається кожні півроку на підставі експертного опитування топ-менеджерів компаній-членів Асоціації. Розрахункова модель Індексу складається з трьох компонентів: оцінка інвесторами попереднього періоду, прогнози на майбутнє, оцінка поточного стану. При визначенні індексу враховуються оцінки респондентів ділового клімату в конкретній країні, що в цілому надає йому певної суб'єктивності [5].

Іншою відомою міжнародною оцінкою є глобальний рейтинг інвестиційних ризиків, запропонований журналом Euromoney. Основу рейтингу формують результати дослідження ринкових, кредитних, політичних та економічних факторів. Згідно з оцінкою Euromoney, Україна стабільно має найвищий рівень ризику – 5 ECR [5].

Отже, визначення інвестиційних ризиків є необхідною складовою інвестиційного процесу, адже з'ясування сутності, походження та рейтингування інвестиційних ризиків допомагає інвесторам уникнути або ж мінімізувати ступінь їх впливу.

Література:

1. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: підруч. для студентів вищ. навч. закл. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
2. Мойсеєнко І.П. Інвестування: навч. посіб. Київ : Знання, 2006. 490 с.
3. Пересада А.А., Смірнова О.О., Онікієнко С.В., Ляхова О.О. Інвестування: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. Київ : КНЕУ, 2001. 251 с.
4. Слово і діло: аналітичний портал. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/10/16/infografika/ekonomika/ukrayina-top-20-yaki-krayiny-svitu-mayut-vysokuj-investycijnyj-ryzyk>
5. Якушко І.В. Рейтингові підходи до оцінювання інвестиційної привабливості національної економіки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. № 23 (2). С. 152–159.